

ENTEĞRE RAPORLAMA: YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERİN ÖTESİ

(*Trans. Integrated reporting: Beyond the Legal Requirements*)

(*Bu makale 8 Nisan 2019 tarihinde Av. Dr. Umut Kolcuoğlu'nun Dünya Gazetesi'ndeki Hukuk Notları başlıklı köşesinde yayımlanmıştır.*)

Geçen yazımızda, öncü şirketlerin, paydaşlarının talepleri doğrultusunda ve kurumsal sürdürülebilirlik yaklaşımı çerçevesinde, faaliyetlerinin sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerini gösteren "sürdürülebilirlik raporlaması" ve bu etkileri finansal açıdan yorumlayabilme olanağı sunarak yatırımcı ihtiyaçlarına cevap veren "entegre raporlama" uygulamalarına geçtiğinden bahsetmiştik.

Bu şirketlere öncü şirketler dememizin sebebi, bunların yasal yükümlülüklerinin ötesinde çaba sarf etmeleri; değişen koşullar ile birlikte şekillenen güncel küresel ihtiyaçları karşılamak için, bunun yasal yükümlülük haline gelmesini beklemeden harekete geçmeleri.

Türk Ticaret Kanunu uyarınca şirketler periyodik olarak yalnızca finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporlarını, şirketler topluluğu mevcut ise topluluk finansal tablolarını ve topluluk yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak zorunda. Yıllık faaliyet raporlarına ilişkin detaylı düzenlemeler, Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik'te yer alıyor. Finansal tabloların, Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) veya Kamu Gözetimi ve Muhasebe Standartları Kurumu tarafından işletme büyüklüklerine göre belirlenen özel standartlar ve ilgili mevzuata uygun olarak, şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını dürüst resim ilkesine uygun şekilde göstermesi gerekiyor. Yıllık faaliyet raporunun ise şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışını, her yönüyle finansal durumunu, şirketin gelişmesini ve muhtemel riskleri, yine, doğru ve eksiksiz şekilde yansıtması gerekiyor. Bağımsız denetime tabi olan şirketler ve toplulukların finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporlarının ayrıca denetlenmesi de zorunlu. Sigorta ve emeklilik şirketleri gibi, özel kanunlarına göre yıllık faaliyet raporları ile finansal tablolarını kamuya açıklaması zorunlu olan şirketler dışında, şirketlerin finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporları yalnızca pay sahiplerine sunuluyor.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

Konuya bir de halka açık şirketler açısından bakalım. Sermaye Piyasası Kanunu ve Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği uyarınca, payları borsada işlem gören ortaklıklar işlem gördükleri pazara göre 3, 6, 9 ve 12 aylık finansal tablolarını TMS çerçevesinde hazırlayarak ve yine işlem gördükleri pazara göre 6 ve 12 aylık finansal tablolarını yıllık faaliyet raporlarıyla birlikte bağımsız denetimden geçirerek KAP üzerinden kamuya açıklamak zorunda. Payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıkların ise yıllık faaliyet raporu ile finansal tablolarını kamuya açıklanmak üzere KAP'a bildirmeleri, ayrıca internet sitelerinde ilan etmeleri gerekiyor.

Kurumsal yönetim, bir şirketin yönetim kurulu, ortakları ve diğer menfaat sahipleri arasındaki ilişkiler dizini olarak tanımlanıyor. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenmiş olan Kurumsal Yönetim İlkelerine tüm halka açık şirketlerin değil fakat Kurumsal Yönetim Tebliği'nde sayılan, payları belli pazarlarda işlem gören şirketlerin uyması gerekiyor. Payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıklar bu yükümlülüklerle tabi değil. Kurumsal Yönetim İlkelerine tabi olan şirketler, finansal raporları ile kurumsal yönetim uyum raporunu da içeren faaliyet raporlarını KAP'ta yayımlamak zorunda. SPK tarafından belirlenmiş derecelendirme kuruluşlarınca, şirketin kurumsal yönetim ilkelerine uyumuna ilişkin yapılan değerlendirme sonucunda, şirketlere kurumsal yönetim ilkelerine uyum notu veriliyor ve belli bir notun üzerindeki şirketler BIST Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer alabiliyor.

Türkiye'de şirketlerin yasal olarak hazırlama ve yayımlama zorunluluğu bulunan raporlar, bir sürdürülebilirlik raporuyla veya bir entegre raporla karşılaştırıldığında son derece sınırlı. Hal böyle iken bu raporları hazırlayan ve kamu ile paylaşan şirketlerin emekleri takdire değer olduğu gibi, bu çabaları karşılıksız kalmıyor. Bugün birçok borsa kuruluşu şirketlerin sürdürülebilirlik performansını değerlendirdikleri müstakil endeksler yayımlıyor. Bu endekslere girmeyi başaran şirketler, hem konvansiyonel hem de tematik yatırım fonlarının dikkatini çekiyor. Borsa İstanbul tarafından 2014 yılı sonunda oluşturulan ve Borsa İstanbul'da işlem görüp kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer aldığı BIST Sürdürülebilirlik Endeksi de bunlardan biri. Borsa İstanbul, ayrıca, 2014-2016 yılları arasında yıllık sürdürülebilirlik raporları yayımlayarak ve nihayet 2017 yılına ait yıllık faaliyet raporunu entegre rapor formatında hazırlayarak bu konuda örnek oldu.

Avrupa Birliği Hukuku'na baktığımızda ise sürdürülebilirlik raporu hazırlamanın birçok şirket için zorunlu hale geldiğini görüyoruz. 2013/34/EU numaralı Avrupa Birliği Muhasebe Yönergesi'nde 2014 yılında yapılan değişiklik uyarınca, Avrupa Birliği ülkelerinde faaliyet gösteren bankalar, sigorta şirketleri, borsaya kote şirketler gibi kamu yararını ilgilendiren ve büyük ölçekli şirketler artık sürdürülebilirlik raporu yayımlamakla yükümlü.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOĐAKLI

Bugün ülkemizde, çoğunluğu büyük ölçekli olmak üzere 200'ün üzerinde Şirket sürdürülebilirlik raporu, 6 Şirket ise entegre rapor hazırlıyor. Őu an için bu Şirketler, yasal zorunlulukların ilerisinde seyrediyor. Mevzuat durağan değildir; güncel ihtiyaçlar doğrultusunda Őekillenerek geliŐir. Dolayısıyla, gelecekte daha geniŐ kapsamlı ve ileri raporlama türleri Türk mevzuatında da yerini alabilir.

İLETİŐİM

Av. Dr. Umut Kolcuoğlu
ukolcuoglu@kolcuoglu.av.tr